

Uitglieders over Gaza

Tijdens de demonstratie op het Haagse Malieveld afgelopen januari tegen het Israëlijs militair optreden in Gaza was geen autochtoon te zien. Dat was gek, want weliswaar geniet Nederland de status van zeer pro-Israëlijs land, maar er is een toenemende groep mensen die zich opwindt over het Israëlijs optreden tegen de Palestijnen. Waar waren zij? Waarom stonden hier alleen allochtone Nederlanders?

De eerste oorzaak was het weer: Nederland was in de ban van ijspret. Israël had zijn offensief slim getimed – vlak voor Kerst, en in de laatste maand voor president Obama's inauguratie – maar had wat Nederland betreft bovendien de onverwachte meevaller dat het prachtig schaatsweer was. Voor zover Nederlanders naar de vreselijke nieuwsbeelden uit de Gazastrook keken, deden ze dat terwijl zij hun schaatsen in zaten te vetten. Het Ministerie van Buitenlandse Zaken kreeg zelfs ijsvrij!

De tweede oorzaak van het wegblijven van autochtone demonstranten was een typisch Nederlandse reactie op gebeurtenissen in Israël, namelijk dat er een binnenlandse aangelegenheid van wordt gemaakt. In het geval van de Gaza-oorlog gebeurde dat door enkele antisemitische (voetbal)slogans tijdens demonstraties in Amsterdam, zoals ' Hamas, Hamas, joden aan het gas'. SP-parlementariër Van Bommel raakte ermee in de problemen, en gedurende enkele dagen werd het nieuws uit Gaza verdrongen door de vraag of Van Bommel en zijn collega's nu wel of niet welkom waren bij de Auschwitz-herdenking op 25 januari.

Ik kan me voorstellen dat deze heftige reacties de gemiddelde autochtone Nederlandse criticus over de Israëlijs oorlog heeft afgeschrikt. Er hoeft immers maar een enkele lolbroek tijdens een demonstratie een anti-joodse leuze te roepen en je bent er de rest van je leven mee besmet. Niettemin haalden de allochtone demonstranten – lees: moslims – het nieuws. Niet alleen in Nederland, overigens, maar ook in Groot-Brittannië en Frankrijk. Alleen ging het niet over Gaza, maar over hen zelf. Waarom waren zij zo bij Gaza betrokken, wilden de media weten. En zou deze boosheid onder de eigen allochtonen kunnen leiden tot sociale onrust, of zelfs radicalisering?

Voor degenen die moeite hebben met de modieuze

kreten 'globalisering' en 'transnationalisme', hebben we hier te maken met een situatie die juist bij uitstek illustratief is voor deze termen. Want het Israëlijs-Palestijnse conflict is de nationale grenzen al lange tijd geleden overschreden. Iedere ontwikkeling op dat kleine grondgebied heeft direct wereldomspannende repercussies.

In het geval van West-Europa is daar een transnationale dimensie aan toegevoegd. Migranten van Arabische komaf, en in het bijzonder de tweede en derde generatie, zijn bijzonder betrokken met de Palestijnse kant van het conflict. Of, nog ingewikkelder: de solidariteit met de Palestijnse zaak is 'geglobaliseerd' tot een islamitische solidariteit waar ook moslims in de westerse wereld – dus niet alleen Arabieren, maar ook aldaar wonende Turken, Pakistanen en Bangladeshi – zich mee identificeren. En deze islamitische solidariteit is als het ware getransponeerd naar West-Europa.

Dat laatste nu is een bron van zorg bij de West-Europese veiligheidsdiensten. De boosheid van Europese moslims die hun regering kwalijk nemen onvoldoende op te komen voor de Palestijnen, gaat verder dan critici die zich opwinden over de buitenlandse politiek van hun land. Uit de vele onderzoeken die zijn verricht naar radicaliserende jonge moslims in het westen, is gebleken dat de westerse buitenlandse politiek één van de bronnen is van radicalisering onder deze jongeren. De aanslagen in Madrid en Londen, en de vrijdelde aanslag in Glasgow, waren mede gericht tegen de betrokkenheid van Spanje en het Verenigd Koninkrijk in Irak. De oorlog in Gaza is dus zeker een reden voor de westerse veiligheidsdiensten om de radicale jongelui die zij in het vizier hebben, extra in de gaten te houden. Waarom is deze boosheid over Westers buitenlands beleid in het Midden-Oosten anders dan die van de gemiddelde autochtoon? Europese moslims ergeren zich vooral aan het meten met twee maten. Er zijn vele tientallen resoluties tegen Israël waar het land geen gevolg aan heeft gegeven, maar slechts enkele niet nagekomen resoluties tegen Irak zijn genoeg om ze met geweld op te leggen. Grotendeels gefraudeerde verkiezingen in Egypte worden door het Westen erkend, maar niet de vrije en eerlijke verkiezingen die Hamas aan de macht brachten.

Toegegeven, in deze grote boze wereld past een zekere vorm van *real-politik*, en het is logisch dat men liever zaken doet met bekende boeven dan met vreemdelingen. Maar als het Westen deze politiek bedrijft en *tegelijkertijd* met principes schernt, moet het niet verbaasd zijn daar ook op te worden afgerekend. Het is dus geen wonder dat de geloofwaardigheid van het Westen tot grote diepte is gezakt. Deze situatie is voor veel Europese moslims extra gevoelig omdat zij menen dezelfde ervaring te hebben in hun Europese samenlevingen. Vrijheid van meningsuiting en religie wordt breed uitgedragen, maar eenzijdig – namelijk ten nadele van moslims – toegepast, zo vinden veel moslims. De conclusie is dan snel getrokken: het Westen is geneigd andere maatstaven te gebruiken als het gaat om moslims of islam, zowel in binnen- als buitenland.

Of deze emoties nu gerechtvaardigd zijn of niet, doet niet terzake: voor de veiligheidsdiensten is het voldoende reden de radicalen in de gaten te houden. En daar is ook iets voor te zeggen. Maar om nu te suggereren dat het Midden-Oostenconflict als spijtzwam kan werken in Europese samenlevingen en kan leiden tot sociale onrust – dat is niet alleen een heel andere kwestie, maar is ook zwaar overtrokken. Zou men willen ontkennen dat al die mannen en vrouwen, ouderen, jongeren en kinderen op het

Malieveld gegronde redenen hebben om boos te zijn over wat er in Gaza gebeurde? Waarom worden hun beweegredenen om te demonstreren opeens zo onder de loep genomen? Geldt hier inderdaad een onuitsproken angst voor een Vijfde Colonne?

De onevenredige aandacht die deze moslims kregen in de westerse media, is een voorbeeld van de negatieve gevolgen van 'globalisering'. Want op het moment dat moslims in Nederland zich opwinden over de beschamende terughoudende houding van Nederland in de Gaza-oorlog, wordt de optelsom Hamas-islamradicalisering gemaakt, en zijn we met z'n allen al ver vooruit gedraafd in onze gevolgtrekkingen.

Dat is niet alleen onjuist, maar zelfs schadelijk voor zowel de Nederlandse binnenlandse als buitenlandse verhoudingen. Binnenslands heeft deze situatie ertoe geleid dat de tweedeling autochtoon-moslim weer ietsje verder is ingegraven. En Palestina, Gaza of Hamas dreigen op deze manier exclusief moslimse aangelegenheden te worden.

Maar het is vooral jammer voor de Palestijnen. Opnieuw ging de opwindings van de westerse gemoeiden niet om hen, maar om de westerlingen zelf. Opnieuw werd het Palestijns-Israëliëse conflict gereduceerd tot een intern Nederlands, Frans of Brits probleem.

Prof. mr dr Maurits S. Berger is hoogleraar Islam in de hedendaagse wereld aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit Leiden.

Spiegel van dit nummer: over verkiezingen en dictaturen

Deze aflevering van de Internationale Spectator staat onder meer in het teken van de vrije en eerlijke, algemene en directe verkiezingen voor het Europees Parlement, begin juni aanstaande. Het EP zou de uitdrukking kunnen zijn van een soort Europese volkswil: symbool en voertuig van Europese democratie. Toch blijven velen nog spreken van een democratisch tekort in Europa, van een ver-van-ons-bedshow, waarbij de Euroburger op afstand staat. Toekijken of meedoen?

Hoe het ook zij, leven in de EU lijkt toch heel wat verkieslijker dan in enkele van de laatste dictaturen ter wereld die in dit nummer en volgende afleveringen aan de orde komen. Helaas zijn er nog vele tientallen dictatoriaal geregeerde staten, van totalitaire regimes tot autoritaire semi-democratieën. Dergelijke "foute" landen geven op gezette tijden aanleiding tot discussie over boycotten van internationale sportevenementen, zoals Argentinië 1978 en China 2008. Eén zo'n dictatuur is ook de kapstok voor de eerste aflevering van onze nieuwe filmrubriek. Daarin zullen zowel relevante documentaires als serieuze thematische speelfilms door ter zake deskundige kijkers toegelicht worden wat betreft het inzicht dat deze audiovisuele producten bieden in onderwerpen op het terrein van de internationale betrekkingen, van mensenrechten tot terrorisme.

Eindredactie.